

2016-11-30
Näringsdepartementet
n.registrator@regeringen.se
kierstin.petersson-
gawe@regeringskansliet.se

Remissyttrande till betänkandet "En trygg dricksvattenförsörjning" (SOU 2016:32)

Sveriges Jordägareförbund (förbundet) lämnar härmed följande yttrande till dricksvattenutredningens betänkande.

Skyddet av dricksvattentäkter angår alla. Även om detta skydd kan inskränka äganderätten och de möjligheter att bruka marken som följer med den så kan inskränkningar vara motiverade om de uppfyller regeringsformens krav på "angelägna allmänna intressen" för att undantag från egendomsskyddet ska kunna göras. Sådana inskränkningar ska dock vara skäliga och proportionella. För att kunna avgöra skälighet och proportionalitet förutsätter det en analys av varje enskilt fall. Utredningen tar förtjänstfullt upp de nuvarande brister som finns vid sådan analys och påtalar problem med schabloner och principiella ställningstaganden. Förbundet kan enbart hålla med i utredningens påpekande. Detta gäller även de ersättningsfrågor som tas upp men där inga förslag lämnas.

Förbundet ställer sig positivt till utredningens förslag om säkerställt samråd samt konsekvensutredningar vid beslut om inrättande av vattenskyddsområde. Dessa samråd och konsekvensutredningar är en förutsättning för att skälighet och proportionalitet gentemot egendomsskyddet kan säkerställas vid varje enskilt fall. Tyvärr är brist på sådana alltför vanligt förekommande när det gäller inskränkningar i äganderätten. Förbundet vill här framhålla markägarens, genom regeringsformens erhållna egendomsskydd, särställning i. Markägaren är en av få parter som kan komma att påverkas negativt vid bildandet av ett vattenskyddsområde. Här ställer sig förbundet negativt till utredningens förslag om att begränsa samråd och konsekvensutredning enbart till bildandet av skydd för större allmänna vattentäkter. Markägaren ska alltid inkluderas i samråd vid bildande av vattenskyddsområde. Utan dessa är det inte möjligt att avgöra om förutsättningarna för att avvika från egendomsskyddet är uppfyllda. Även om området är litet så kan det ändå innebära omfattande konsekvenser för markägaren.

Förbundet ställer sig avvisande till utredningens förslag om att miljöorganisationer ska ges uttrycklig rätt att överklaga beslut om bildande och ändring av vattenskyddsområden. Frågan om miljöorganisationers klagorätt är långt ifrån självklar, vilket utredningen ger bilden av, utan utreds som bäst inom ramarna för skogsvårdslagstiftningen. Utredningen går därmed händelserna i förväg.

Kommunala och regionala dricksvattentäkter kan till ytan bli mycket omfattande och påverka ett stort antal verksamhetsutövare inom jord- och skogsbruk i vårt land. Särskilt påtagliga kan inskränkningar komma att bli i användande av gödsel och växtskyddsmedel inom jordbruket. Enligt vår bedömning medför de av Naturvårdsverket idag angivna föreskrifterna att brukandet av jordbruksmark försvåras genom att kemiska växtskyddsmedel förbjuds. Om sedan kommunerna ytterligare inför restriktioner vad gäller stallgödsel och handelsgödsel stoppas i princip all möjlighet att bruka jorden. Då arealen jordbruksmark som berörs sannolikt kommer att utökas väsentligt behöver föreskrifterna mildras för att inte alltför stor påverkan skall ske på jordbruksnäringen i Sverige.

Det är därför av största vikt att det i kommande lagförslag anges vad ett skyddsområde innebär och att ett övergripande regelverk anges för vad som skall gälla för dessa.

Kemiska växtskyddsmedel utvecklas ständigt med en allt mindre påverkan på naturen. . Utredningens förslag att fasa ut den generella tillståndsplikten och ersätta den med lokalt anpassad reglering i vattenskyddsföreskrifter har sina fördelar. Men, det öppnar även upp för godtycklighet i varje enskild bedömning samt svårigheter att få till förutsägbarhet i reglerna för användningen av växtskyddsmedel i jordbruket. För att undvika detta föreslår förbundet att **lagtexten ska ange att de växtskyddsmedel som inte är uttryckligen förbjudna får användas**. På detta sätt skulle marknaden aktivt arbeta med att ta fram de för jordbruket så viktiga preparaten samtidigt som man utvecklar preparat som inte påverkar omgivningen på ett negativt sätt.

På samma sätt borde kommunens möjligheter att stoppa handelsgödsel och naturgödsel förbjudas om inte kommunen kan visa att detta skadar miljön och vattentäkter. Att generellt ange att det är förbjudet att använda stallgödsel innebär att också biodynamisk odling omöjliggörs. En sådan utveckling skulle vara mycket olycklig för vårt samhälle.

Sveriges Jordägareförbund

Patrik Alströmer
Vatten- och fiskerättskommittén

Anders Grahn
Generalsekreterare